Генрі Лонгфелло

Люлька згоди. Із "Пісні про Гайявату"

Перекладач: О. Олесь

На верхів'ї Скель Червоних,
Скель Великої Площини,
Там стояв Життя Владика,
Гітчі-Маніто могучий,
І з верхів'я Скель Червоних
Він до себе звав народи,
Звідусіль людей скликав він.

Від слідів його неслася
І тремтіла в сяйві ранку
Річка, падаючи з кручі
І займаючись мітлою.
І провів перстом Владика
Путь лучкову по долині
І сказав, провівши, річці:
"Ось тобі навік дорога".
Від червоного бескета
Одломив рукою камінь
І зліпив із нього люльку,
І оздобив візерунком.
А над річкою він вирвав
Очеретяну стеблину
І цибух зробив для люльки;
І червоною корою
Із лози набив він люльку,
І дихнув на ліс зелений.
І від подиху у лісі
Загойдались раптом віти
І, зустрівшись, зайнялися;

І на горах на високих
Запалив їм Люльку Згоди
Гітчі-Маніто могучий
На ознаку, що на раду
Всі народи він скликає.

Вився дим поволі, тихо
В сяйві сонячного ранку:
Спочатку — мов темна смужка,
Потім — наче синя пара,
Закруглявся у повітрі,
Як зимою ліс верхів'ям,
Сніжно-білими клубками
Плив все вгору, вище й вище,
І торкнувся врешті неба,
І розлився, розкотився
В сизих хвилях над землею.

Із долини Тавазента,
Із долини Вайомінга,
Із лісної Тоскалузи,
Від Скелястих Гір далеких,
Від озер Країни Снігу, —
Звідусіль усі народи
Дим угледіли на небі,
Дим, що йшов із Люльки Згоди.

І пророки всіх народів
Їм сказали: "То Поквана!
Сим далеким синім димом,
Що лозою в небі в'ється,
Що рукою наче кличе,
Гітчі-Маніто могучий
Зве до себе на пораду
Всіх людей, усі народи".

По річках, лугах збігались
І збиралися народи:
Йшли Чоктоси і Команчі,
Йшли Гурони і Мендени,
Делавери і Могоки,
Йшли Шошони і Омоги,
Пони йшли і Чорноногі,
Оджибуеї і Дакоти
До Великої Площини
Перед світлі Божі очі.

В зброях всі, в яскравих фарбах,
Як дерева в час осінній,
Наче ранок на світанні,
Всі зійшлись вони в долині
З ворожнечею у душах.
В їх очах — смертельний виклик,
В їх серцях — звіряча лютість,
Вікове бажання помсти —
Заповіт страшний від предків.
Але тихо і ласкаво
Подивився Милосердний,
Гітчі-Маніто могучий.
Наче батько, подивився
На дитячу ворожнечу
І простяг над ними руку,
Тінь руки простяг над ними,
Щоб серця їх заспокоїть,
Втихомирити їх душі.

І ясний величний голос,
Як поток, що з гір несеться,
Як поток, що пада в прірву,
Пролунав до всіх народів:
"Діти! Слухайте уважно

Мудре слово і пораду,
Що вам скаже, нерозумним,
Той, хто дав життя всім людям.

Дав я землю вам для ловів,
Дав вам води для рибальства,
Дав ведмедя і бізона,
Дав вам сарну і оленя.
Дав бобра вам і козарку,
Напустив я риби в ріки,
На болота — диких птахів, —
Що ж примушує вас нищить,
Убивать один другого?
Я стомивсь від ваших сварок,
Від незгод і суперечок,
Від кривавих війн народних,
Молитов про помсту люту...
Ваша сила тільки в згоді,
А безсилля — в ворожнечі!
Помиріться ж, мої діти,
Будьте друзями, братами!
І Пророк на землю прийде,
І покаже вам дорогу
До покути, до спасіння.
І ви мусите коритись
Всім його порадам мудрим.
І на зораному полі
Ралом праці і любові
Зійдуть квіти долі-щастя.
Діти! Слухайте Пророка,
Бо потонете у крові,
Бо пов'янете, як листя.

Окуніться ж ви в джерело,
Що сріблиться перед вами,

Змийте фарби, фарби бою,
Змийте з тіла плями крові,
Закопайте свою зброю,
Люльки висічіть з каміння,
Очерету наламайте
І, оздобивши їх пір'ям,
Запаліть собі на згоду
І живіть віки братами!"

Так сказав Життя Владика.
І покидали на землю
Вояки ганебну зброю,
Поскидали всі убрання
Із оленячої шкури
І до берега побігли
Змити фарби — плями бою.
Від слідів Творця лилася
Річка хвилею ясною,
Обмивала кров на тілі
І, обмивши, червоніла,
І, спускаючись все нижче,
З кров'ю змішана, зникала.

Змивши фарби, плями бою,
Вояки на берег вийшли
І у землю закопали
Свої палиці і зброю.
І дітей своїх Владика,
Гітчі-Маніто могучий,
Стрів усмішкою ясною.
Із червоного каміння
Всі зробили мовчки люльки,
Очерету наламали
І оздобили їх пір'ям,
І іти додому стали

В ту хвилину, як завіса
Темних хмар заколихалась
І у дверях світлих неба
Гітчі-Маніто сховався,
Оповитий білим димом,
Білим димом Люльки Згоди.